

પહેલી વાત તો હંમેશા એ યાદ રાખવી જોઈએ કે ઈસ્લામ અનુસાર કર્મ કરવાનો આધાર તકવા છે માટે તકવાને સામે રાખતા રોઝા વિશે, હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ. ના કથનો ને સામે રાખીએ કે આપણા રોઝાને ખુદા માટે સચ્ચાઈ સાથે પુરા કરો.

સારાંશ ખુતબા : જુમ્મા સૈયદના ખલીફતુલ મસીહિલ ખામિસ અય્યદહુલ્લાહુ તઆલા બિનસ્રિહિલ અઝીઝ તા.૩.૬.૨૦૧૬ સ્થળ બૈતુલ.ફતુહ લંડન

હુઝુર અનવરે ફરમાવ્યુ કે ઈન્શાઅલ્લાહ ત્રણ ચાર દિવસ પછી રમઝાનુલ મુબારકનો મદીનો શરૂ થનાર છે. રોઝા ઈસ્લામના મુળ સિધ્ધાંતોમાંથી છે. તથા તેમને પુરા કરવા અનિવાર્ય છે. રોઝા વિશે અમુક નાના નાના પ્રશ્નો પણ ઉઠે છે. સહેરીના સમય વિશે, અફતારીના વિશે બીમારી વિશે, યાત્રા વિશે આ રીતે વિભિન્ન પ્રકારના પ્રશ્નો થાય છે. આ યુગમાં અલ્લાહ તઆલાએ હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સને નિર્ણાયક તથા ન્યાયીક બનાવીને મોકલ્યા છે. જેમણે ઈસ્લામી શિક્ષા અનુસાર પ્રત્યેક વાતનો નિર્ણય કરવાનો હતો અને કર્યા તથા પ્રત્યેક સમસ્યાનો સમાધાન બતાવવું હતું. અને બતાવ્યુ આ યુગમાં આપણે આપણી સમસ્યાઓના નિવારણ તથા જ્ઞાનમાં વૃદ્ધિ માટે આપ અ.સ. તરફ જોવાની આવશ્યકત છે અત્યારે રોઝા વિશે અમુક પ્રશ્નોના ઉત્તર અથવા હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.નો આ વિષયમાં શુ દ્રષ્ટિકોણ હતો બયાન કરીશ .

હુઝુર અનવર એ ફરમાવ્યુ પહેલી વાત તો હંમેશાઓ યાદ રાખવી જોઈએ કે ઈસ્લામ અનુસાર કર્મ કરવાનો આધાર તકવા છે માટે તકવાને સામે રાખતા રોઝા વિશે, હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ. ના કથનો ને સામે રાખીએ કે આપણા રોઝાને ખુદા માટે સચ્ચાઈ સાથે પુરા કરે.

એકવાર હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ. ની સેવામાં પ્રશ્ન પેશ થયો કે રોઝો તો બુધવારે રાખવો જોઈતો હતો અમારે ત્યાં ગુરૂવારે રખાવ્યો હવે શુ કરવું જોઈએ હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ. એ ફરમાવ્યુ કે આના બદલામાં રમઝાન મહિના પછી એક રોઝો રાખવો જોઈએ જે રોઝો છુટી ગયો તે રમઝાન પછી પુરો કરો.

તેવી જ રીતે સહેરી ખાવાની વાત છે સહેરી ખાઈને રોઝો રાખવો જરૂરી છે. આંહઝરત સ.અ.વ. એ પણ આપણેને એ જ આદેશ આપ્યો છે. એક હદીસામાં આવે છે કે આપ સ.અ.વ. એ ફરમાવ્યુ કે રોઝાના દિવસોમાં સહેરી ખાવો કેમ કે સહેરી ખાઈ ને રોઝા રાખવામાં બરકત છે. હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.એની પાબંદી કરતા હતા તથા જમાઅત ના લોકોને કહેતા હતા કે સહેરી જરૂરી છે તેવી જ રીતે જે મહેમાન કાદીયાનમાં આવતા તેમના માટે પણ સહેરીનો વિધિવતં પ્રબંધ થતો હતો બલકે મોટી વ્યવસ્થા કરતા હતા. હઝરત મુસ્લેહ મૌઉદ રઝી બયાન કરે છે કે અલ્લાહ તઆલા ફરમાવે છે કે હું સહન નથી કરી શકતો કે તમે ઈમાન લાવો અને તંગીમાં પડ્યા રહો. માટે અમે રોઝા ફરજ કર્યા અલ્લાહ ફરમાવે છે કે જેથી તમારી તંગીઓ દુર થાય છે આ એવો બિંદુ છે જે મોમિનને મોમિન બનાવે છે. આ મોટી વાત યાદ રાખવા યોગ્ય છે. કે તમારા માટે સુવિધા ચાહે છે દુવિધા નથી ચાહતો. રોઝામાં ભૂખ્યા-તરસ્યા રહેવુ અથવા ધર્મ માટે બલિદાન આપવું મનુષ્ય માટે હાનિકારક નથી બલકે સંપૂર્ણ રીતે લાભદાયક છે. જે આ વિચાર કરે છે કે મનુષ્ય રમઝાનમાં ભૂખ્યો રહે છે તે કુરાનને જુઠલાવે છે કેમ કે અલ્લાહ ફરમાવે છે કે તમે ભૂખ્યા હતા મેં રમઝાનને મોકલ્યો, જેથી તમે ખાઈ શકો આ રીતે માલુમ થયુ કે રોટી એ છે જે ખુદા ખવડાવે છે. તથા વાસ્તવિક જીવન તેમા જ છે તેના સિવાય જે રોટી છે તે રોટી નહી પથ્થર છે જે ખાનાર માટે વિનાશનું કારણ છે મોમિનનું કર્તવ્ય છે કે જે કોડિયુ તેના મોં માં જાય તેના વિશે તે જોવે કે તે કોના માટે છે. જો તે ખુદા માટે છે તો તે જ રોટી છે જો પોતાના સ્વાર્થ માટે છે તો તે રોટી નથી.

હુઝુર અનવરે ફરમાવ્યુ સહેરી જો અલ્લાહના આદેશ અનુસાર ખાવામાં આવે છે તો જો સારી પણ ખાવામાં આવે તો તે અલ્લાહ માટે છે અને તેમાં બરકત છે અને જો પેટ ભરે છે સારુ ભોજન ખાવું છે. અને આનંદ પ્રાપ્તિ છે તો પછી પોતાના સ્વાર્થ

માટે છે.

યાત્રા તથા બીમારીમાં રોજો જાયજ નથી હજરત મુસ્લેહ મૌઉદ રઝી એક સ્થાને ફરમાવે છે મને સારી રીતે યાદ છે કે લગભગ મિરઝા યાકુબ બેગ સાહેબ જે આજકાલ બિન બૈઅત વાળા છે તથા તેમના લીડર માંથી છે, એકવાર બહારથી આવ્યા અસરનો સમય હતો હજરત મસીહ મૌઉદ અ.સ. એ જોર આપ્યું છે કે રોજો ખોલી નાખો ફરમાવ્યું છે કે યાત્રામાં રોજો જાયજ નથી તેવી જ રીતે એક વાર બીમારીનું વર્ણન થયું ફરમાવ્યું કે અમારો આ તરીકો છે કે ધર્મ માં છુટ થી લાભ ઉઠાવવું જોઈએ ધર્મ સપ્તાઈ નહીં સરળતા શીખવે છે તે લોકો જે કહે છે કે બિમાર અને મુસાફર રોજો રાખી શકે તો રાખી લો તેને અમે ઉચિત નથી માનતા

ક્યામ (કોઈ સ્થાને રોકાવું) દરમ્યાન રોજાના વિષયમાં હજરત મસીહ મૌઉદ અ.સ. એ ફરમાવ્યું કે જો કોઈ વ્યક્તિને એક સ્થાને ત્રણ દિવસ થી અધિક રોકાવું હોય તો પછી રોજો રાખે અને જો ત્રણ દિવસથી ઓછું રોકાવું હોય તો રોજો ન રાખે અને જો કાદિયાનમાં ઓછા દિવસ રોકાવું હોય તો તે રોજો રાખી લે અને પછી રોજા ફરીથી રાખવાની જરૂર નથી કારણ કે કાદિયાન આપણી બીજી વસ્તી છે આમા ત્રણ દિવસથી ઓછા સમયમાં પણ રાખવા ચાહે તો રાખી શકે છે. પરંતુ બીજા સ્થાનો પર ત્રણ દિવસ રોકાવાનું છે તો રોજા રાખી શકે છે

રોગી અને યાત્રીના રોજા રાખવા પર ચર્ચા હજરત મસીહ મૌઉદ અ.સની મજલિસમાં થઈ હજરત મોલવી નુરુદ્દીન સાહેબએ શેખ ઈબને અરબી નું કથન કે રોગી અથવા યાત્રી રોજાના દિવસોમાં રોજો રાખીલે તો પણ તેને સ્વસ્થ થવા પર રમઝાન મહિના વ્યતીત થયા પછી રોજા રાખવા જરૂરી છે. કારણ કે અલ્લાહ ફરમાવે છે જે તમારામાંથી બિમાર હોય અથવા સફરમાં હોય તે રમઝાન મહિના પછીના દિવસોમાં રોજા રાખે અલ્લાહનો સ્પષ્ટ આદેશ છે કે તે પછી રોજા રાખે પછી ના રોજા તેના પર પ્રત્યેક અવસ્થામાં અનિવાર્ય છે વચ્ચેના રોજા તે રાખે તે અલગ વાત છે. તથા તેના મનની ઈચ્છા છે તેનાથી ખુદાતઆલાના તે આદેશ જે પછી રાખવાના સંબંધમાં છે ટળી નથી શકતો હજરત મસીહ મૌઉદ અ.સ. એ ફરમાવ્યું કે જે વ્યક્તિ રોગી અથવા યાત્રી હોવાની અવસ્થામાં રમઝાન મહિનામાં રોજા રાખે છે તે અલ્લાહના આદેશનું ઉલ્લાઘન કરે છે અલ્લાહએ સ્પષ્ટ રીતે ફરમાવ્યું છે કે રોગી અથવા યાત્રી રોજા ન રાખે રોગથી મુક્ત થયા પછી તથા યાત્રા સમાપ્ત કર્યા પછી રોજા રાખે અલ્લાહના આ નિર્દેશ અનુસાર કરવું જોઈએ કેમ કે મુક્તિ ખુદાના ફઝલથી થાય છે ન કે પોતાના કર્મના જોર દેખાડીને કોઈ મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી શકે છે. અલ્લાહએ આ નથી ફરમાવ્યું કે રોગ નાનો હોય કે મોટો અને યાત્રા મોટી હોય કે નાની બલકે બધા માટે આદેશ છે તથા તેના અનુસાર કરવું જોઈએ રોગી અથવા યાત્રી રોજો રાખશે તો તેમના પર અવજ્ઞાનો ફતવો લાગશે.

હજરત સાહેબ ઝાદા મિરઝા બસીર અહેમદ સાહેબ લખે છે કે ડી. મીર મોહમ્મદ ઈસ્માઈલ સાહેબે બયાન કર્યું કે એકવાર લુધિયાનામાં હજરત મસીહ મૌઉદ અ.સ. એ રમઝાનનો રોજો રાખ્યો હતો અને હૃદય ઘટવાનો દોરો પડ્યો તથા હાથપગ ઠંડા થઈ ગયા તે સમયે સુચાસ્તિ થવાનો સમય નજીક હતો પરંતુ આપે તરત જ રોજો તોડી નાખ્યો આપ હંમેશા શરીરમાં સરળ માર્ગ અપનાવતા હતા હજરત મિયાં બસીર અહેમદ સાહેબ ફરમાવે છે કે હું નિવેદન કરું છું કે હદીસમાં હજરત આયેશા રઝીની રિવાયતથી આંહજરત સ.અ.વ. ના વિષયમાં પણ આજ વાત આવે છે કે આપ હંમેશા જાયજ માર્ગમાંથી સરળમાર્ગને પસંદ કરતા હતા.

ઘણીવાર રમઝાન એવી ઋતુમાં આવે છે કે ખેતી કરનાર ને કામની અધિકતા હોય દા.ત વાવણી થઈ રહી હોય. અથવા પાક કપાતો હોય એવા મજુરોથી જેનું જીવન મજુરી પર છે અને રોજો નથી રખાતો પ્રશ્ન થયો કે એવા મજુરો વિશે શું નિર્દેશ છે ? હજરત મસીહ મૌઉદ અ.સ. એ ફરમાવ્યું કે અલ આમાલો બિન્નીયાત આ લોકો પોતાની અવસ્થાઓ છુપાવે છે પ્રત્યેક વ્યક્તિ તકવા અને શુદ્ધતા સાથે પોતાની અવસ્થા પર વિચાર કરી લે જો કોઈ પોતાના સ્થાન પર બીજાને મજુરી પર રાખી શકે છે તો એવુંકરે, નહીંતર રોગીના આદેશમાં છે પછી જ્યારે સમય મળે રોજા રાખી લે.

ફિઝીયલના વિષયમાં હઝરત મસીદ મૌઉદ અ.સ. ફરમાવે છે કે એકવાર દિલમાં આવ્યું કે ફિઝીયાલ શા માટે સુનિશ્ચિત કર્યા છે. સામર્થ્ય મેળવવા માટે જેથી રોજાની તૌફીક તેના દ્વારા પ્રાપ્ત થાય. ખુદાતઆલાનો જ અસ્તિત્વ છે જે સામર્થ્ય પ્રદાન કરે છે અને પ્રત્યેક વસ્તુ ખુદાઆલાથી જ માંગવી જોઈએ ખુદાતઆલાતો સર્વ શક્તિમાન છે અને જો તે ચાહે તો એક સંક્રમણીક રોગીને પણ રોજા રાખવાની શક્તિ આપી શકે છે મારા વિચારમાં એ છે કે દુઆ કરે કે ઈલાહી આ તારો મુબારક મહીનો છે. અને હું તેનાથી વંચિત થતો જઈ રહ્યો છું. અને શું ખબર કે આવતા વર્ષે જીવિત રહું કે ન રહું અથવા તે છુટેલ રોજા પુરા કરી શકું કે નહી તથા તેનાથી તૌફીક માંગે મારો વિશ્વાસ છે કે એવા દિલને ખુદાતઆલા શક્તિ આપી દેશે.

હઝરત મસીદ મૌઉદ અ.સ.ની સામે એક પ્રશ્ન આવ્યો કે જે વ્યક્તિ રોજો રાખવાને યોગ્ય ન હોય તેના બદલે મિસ્કીનને ભોજન આપવા ચાહે તો તે ભોજનની રકમ કાદિયાન યતીમ ફંડમાં મોકલવું ઉચિત છે કે નહી. અથવા જે પણ હવે જમાઅતની વ્યવસ્થા છે તેમાં આપવી ઉચિત છે કે નહી હઝરત મસીદ મૌઉદ અ.સ. એ ફરમાવ્યું કે એક જ વાત છે પોતાના વિસ્તારમાં નિર્ધનને ભોજન કરાવે અથવા યતીમ ફંડમાં મોકલી દે

અજાણમાં ખાઈ પી લેવાની રોજો નથી ટુંટતો. હઝરત મસીદ મૌઉદ અ.સ.ની સેવામાં પ્રશ્ન પેશ થયો કે હું સહેરીના સમયે રમઝાનના મહીનામાં અંદર બેઠો અજાણમાં ખાતો પિતો રહ્યો. જ્યારે બહાર નિકળ્યો તો માલુમ થયું કે સફેદી પ્રકટ થઈ ગઈ છે. શું તે રોજો મારે ફરીથી મુકવો અનિવાર્ય છે કે નહી આપે ફરમાવ્યું કે અજાણમાં ખાધું પીધું તો તેના પર એ રોજાના બદલે બીજો રોજો રાખવું જરૂરી નથી જો અજાણમાં ખાઈ લીધું તો કોઈ દુવિધા નથી.

આયુનો પ્રશ્ન કે કંઈ આયુમાં રોજા રાખવો જોઈએ નાના મોટા બધા પુછે છે હઝરત મુસ્લેહ મૌઉદ રઝી ફરમાવે છે કે આ વાત યાદ રાખવી જોઈએ કે શરીર અત એ નાની ઉંમરના બાળકોને રોજા રાખવાથી રોક્યા છે પરંતુ જ્યારે વ્યસ્ક થવા લાગે તો તેમને અમુક રોજા રાખવાનો અભ્યાસ અવશ્ય કરાવો જોઈએ આપ ફરમાવે છે કે મને જ્યાં સુધી યાદ છે હઝરત મસીદ મૌઉદ અ.સ. એ મને પહેલો રોજો રાખવાની અનુમતિ બાર અથવા તેર વર્ષની આયુમાં આપી હતી. પરંતું કેટલાક મૂર્ખ લોકો છે સાત વર્ષના બાળકોને રોજો રખાવે છે અને સમજે છે કે એનો તેમને સવાબ મળશે. આ સવાબનો નહી અત્યાચાર છે કેમ કે આ આયુ વધવાની હોય છે હાં એક આયુ તે હોય છે કે વ્યસ્ક થવાના દિવસો નજીક હોય છે તથા રોજા અનિવાર્ય થવાના જ હોય છે તે સમયે તેમને રોજાનો અભ્યાસ અવશ્ય કરાવવું જોઈએ. હઝરત મસીદ મૌઉદ અ.સ.ની અનુમિત અને સુન્નતને જો જોઈએ તો બાર તેર વર્ષની આયુની નજીક અભ્યાસ કરાવવો જોઈએ અને પ્રત્યેક વર્ષ અમુક રોજો રખાવા જોઈએ ત્યાં સુધી કે અઢાર વર્ષની આયુ થઈ જાય જે મારા વિચારથી રોજા માટે વ્યસ્ક થવાની આયુ છે મને પહેલા વર્ષ માત્રા એક રોજો રાખવાની. હઝરત મસીદ મૌઉદ અ.સ. એ અનુમતિ આપી હતી.

હઝરત અનવરે ફરમાવ્યું જ્યારે રોજાની અનુમતિ અપાવી હતી બાર-તેર વર્ષની આયુમાં તો માત્ર એક રોજો રખાવ્યો હતો આ આયુમાં તો ફક્ત શોખ હોય છે તથા આ શોખના કારણે બાળકો અધિક રોજા રાખવા ચાહે છે પરંતુ આ માતા-પિતાનું કામ છે કે તેમને રોકે. પછી એક આયુ એવી હોય છે કે તેમા બાળકોને સાહસ આપે કે તે પણ અમુક રોજા જરૂર રાખે. બાળપણમાં માતા-પિતાનું કામ છે કે રોકે અધિક ન મુકવા દે પછી જ્યારે જવાનીની આયુ આવી રહી છે તો પછી સાહસ અપાવે તથા અધિક રોજા રખાવે તથા સાથે જ એ પણ જોતા રહે કે તે અધિક રોજા ન રાખે અને જોનારને પણ એના પર આપત્તિ ન કરવી જોઈએ કે પુરા રોજા કેમ નથી રાખતો. કેમ કે બાળક જો આ આયુમાં પુરા રોજા રાખશે તો ભવિષ્યમાં નહી રાખી શકે તેવી જ રીતે અમુક બાળકો બનાવટ અનુસાર દુર્બળ હોય છે. મેં જોયું છે કે અમુક લોકો બાળકોને મારી પાસે લાવે છે અને જણાવે છે કે એની આયુ પંદર વર્ષની છે જ્યારે કે જોવાથી તે સાત આઠ વર્ષના લાગે છે હું સમજું છું કે એવા બાળકો રોજા માટે શાયદ એકવીસ વર્ષની આયુમાં વ્યસ્ક હોય. તેની તુલનામાં એક મજબુત બાળક શાયદ પંદર વર્ષની આયુમાં અઢાર વર્ષને બરાબર થઈ શકે છે. પરંતુ જો તે મારા આ શબ્દોને પકડીને બેસી રહે કે રોજાની વ્યસ્ક આયુ અઢાર વર્ષે છે તો તે મારી સાથે ન્યાય નહીકરે ના ખુદાતાઆલા સાથે બલ્કે પોતાની જાન પર અત્યાચાર કરશે તેવી જ રીતે જો કોઈ નાની આયુ નો બાળક પુરા રોજા ન રાખે અને લોકો તેના પર આપત્તિ કરે તો તે પોતાની જાન પર અત્યાચાર કરશે.

તરાવીહના વિષયમાં અકમલ સાહેબ ઓફ ગોલેકીએ હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.ને પુછ્યુ કે રમઝાન શરીફમાં રાત્રે ઉઠીને નમાઝ પઢવાનો આદેશ છે. અને સાધારણ પરિશ્રમી મજૂર તથા ખેતી કરનાર જે કર્મ કરવામાં ગફલત દેખાડે છે જો રાત્રીના પહેલા ભાગમાં તેમને અગ્યાર રકઅત તરાવીહ પઢાવી દઈએ તો શું ઉચિત છે હઝરત અકદસ અ.સ. એ ઉત્તર આપ્યો કે કોઈ બુરાઈ નથી પઢી લે

તરાવીહના વિષયમાં જણાવ્યુ કે જ્યારે આ તહજજુદ છે તો વીસ રકઅત પઢવાના વિશે શું આદેશ છે કેમ કે તહજજુદ તો વિત્તર સહીત અગ્યાર અથવા તેર રકઅત છે ફરમાવ્યું કે આંહઝરત સ.અ.વ.ની સ્થાયી સુન્નત તો તે જ આઠ રકઆતો છે તથા આપ તહજજુદના સમયે જ પઢતા હતા. તથા એ જ અફઝલ છે પરંતુ રાત્રીના પ્રથમ ભાગમાં પઢવું પણ જાયઝ છે. ઉચિત તો એજ છે કે તહજજુદના સમયે ઉઠીને આઠ રકઅત પઢવામાં આવે પરંતુ જો રાત્રીના પ્રથમ ભાગમાં પઢી લે તો એ પણ જાયઝ છે એક રિવાયતમાં છે કે આપે રાત્રીના પહેલા ભાગમાં પણ પઢી છે. વીસ રકઅતો તો બાદમાં પઢી ગઈ. પરંતુ આંહઝરત સ.અ.વનો સુન્નત તે જ હતી. જે પહેલા બયાન થઈ. આ વીસ રકઅતો અથવા અધિક રકઅતો વાળી વાત બાદની છે આંહઝરત સ.અ.વનો તરીકો આઠ રકઅત તહજજુદ છે.

ખુત્બાના અંતમાં હઝુંર અનવરે ફરમાવ્યુ. કે આ રીતે આ અમુક વાતો હતી રમઝાન વિશે જે મેં બયાન કરી છે. અલ્લાહ તઆલા આપણ ને તકવા પર કાયમ રહેતા અલ્લાહ તઆલાની પ્રસન્નતાને પ્રાથમિકતા આપતા રમઝાનના રોઝાઓથી લાભ મેળવવાની તૌફીક આપે.

Khulasa Khutba Jumma Huzoor Anwar 3 June 2016

BOOK POST (PRINTED MATTER)

To,

.....

.....